

УДК 349.6

Христина Марич

Національний університет “Львівська політехніка”,
Іститут права, психології та інноваційної освіти,
доцент кафедри цивільного права та процесу,
кандидат юридичних наук,
khrystyna.m.marych@lpnu.ua

Соломія Кіра

Національний університет “Львівська політехніка”,
Іститут права, психології та інноваційної освіти,
студентка магістратури,
solomiia.kira.mPVPR.2021@lpnu.ua

МІЖНАРОДНІ ЕКОЛОГІЧНІ ДОГОВОРИ: ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДІЄВОСТІ ТА ЕФЕКТИВНОСТІ (НА ПРИКЛАДІ ОРХУСЬКОЇ КОНВЕНЦІЇ)

<http://doi.org/10.23939/law2021.32.089>

© Марич Х., Кіра С., 2021

У статті проаналізовано стан і перспективи забезпечення ефективності та дієвості міжнародних природоохоронних договорів, зокрема Орхуської конвенції.

Орхуська конвенція, ратифікована законом України від 6 липня 1999 р., закріплює право на доступ до інформації, право на участь громадськості в процесі прийняття рішень і право на доступ до правосуддя з питань, що стосуються навколишнього середовища. Відповідно до Конституції України чинні міжнародні договори, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, є частиною національного законодавства України. Після ратифікації Орхуської конвенції в Україні було прийнято низку нормативно-правових актів, які спрямовані на забезпечення реалізації положень Конвенції. Зокрема, прийняття Закону України “Про оцінку впливу на довкілля” та Закону України “Про стратегічну екологічну оцінку”, що спрямовані на регламентацію залучення громадськості до процесів обговорення та прийняття екологічно значимих рішень є позитивними зверненнями на шляху розвитку законодавчої бази.

Крім прийняття на національному рівні Україною законодавства, що регулює питання сфери дії міжнародно-правового акту, основними умовами забезпечення ефективності та дієвості міжнародних екологічних угод, у тому числі й Орхуської конвенції, є високий рівень екологічної свідомості суспільства, компетентність органів влади й судових органів у питаннях, що стосуються конвенції та відповідальне їх застосування на практиці, розвинена відповідна судова практика, належні системи моніторингу й контролю, ефективні комунікація та обмін екологічною інформацією між інституціями, створення загальнодержавної екологічної автоматизованої інформаційно-аналітичної системи забезпечення доступу до екологічної інформації тощо.

Водночас лише комплексна та системна робота органів державної влади й органів місцевого самоврядування, органів судової влади, науковців і фахівців у сфері довкілля,

засобів масової інформації, суб'єктів господарювання, громадських організацій та окремих громадян допоможе підвищити рівень розуміння в суспільстві пріоритетів збереження довкілля та переваг збалансованого (сталого) розвитку, а це, у свою чергу, сприятиме виконанню Україною взятих на себе зобов'язань відповідно до міжнародних природоохоронних актів, у тому числі й Орхуської конвенції.

Ключові слова: міжнародні екологічні договори, конвенції, Орхуська конвенція, ратифікація, імплементація.

Постановка проблеми. Процеси глобалізації та суспільних трансформацій, підвищуючи пріоритетність збереження довкілля, вимагають і від України, і від інших країн вжиття відповідних природоохоронних заходів. У цьому контексті світовій спільноті важливо об'єднати зусилля та забезпечити максимальну взаємодію і співпрацю в подоланні кризових екологічних явищ, адже екологічні проблеми локального чи регіонального рівня згодом перетворюються на проблеми глобального масштабу.

Одним із шляхів інтеграції України до світового співтовариства для вирішення актуальних питань у сфері охорони навколишнього природного середовища, використання природних ресурсів та забезпечення екологічної безпеки в межах курсу на міжнародне екологічне співробітництво є дотримання міжнародних конвенцій, директив, домовленостей тощо. При цьому важливо не лише їх визнати, але й забезпечити створення відповідних інституцій та механізмів, які сприятимуть підвищенню ефективності та дієвості ратифікованих Україною міжнародних природоохоронних договорів. Дуже часто цей шлях є досить складний і пов'язаний з низкою факторів протидії, зокрема, економічного, політичного, суспільного характеру.

Конвенція про доступ до інформації, участь громадськості в процесі прийняття рішень та доступ до правосуддя з питань, що стосуються довкілля (Орхуська конвенція) [1], займає особливе місце серед міжнародних природоохоронних конвенцій, адже її положення закріплюють високі стандарти прав людини та прав громадськості у сфері інформаційної свободи та участі у процесі прийняття екологічно значимих рішень.

Аналіз дослідження проблеми. Питання ефективності імплементації міжнародних угод та створення дієвих механізмів їх дотримання досліджували, зокрема, В. І. Андрейцев, А. М. Андрусевич, А. П. Гетьман, В. Л. Качурінер, С. М. Кравченко, Н. Р. Малишева, М. О. Медведєва, Ю. С. Шемшученко та інші.

Метою статті є аналіз стану та перспектив імплементації Україною міжнародних багатосторонніх угод у сфері захисту довкілля, зокрема, Конвенції про доступ до інформації, участі громадськості у процесі прийняття рішень та доступу до правосуддя з питань, що стосуються довкілля (Орхуської конвенції).

Виклад основного матеріалу. В Україні до основних інструментів реалізації державної екологічної політики на найближчі роки відносяться міжнародне співробітництво у сфері охорони навколишнього природного середовища та забезпечення екологічної безпеки, а також законодавство України у сфері охорони навколишнього природного середовища, яке адаптоване до законодавства Європейського Союзу, спрямоване на досягнення національних пріоритетів та забезпечення його наближення до відповідних директив Європейського Союзу й впровадження багатосторонніх екологічних угод (конвенцій, протоколів тощо), стороною яких є Україна [2]. Тому важливого значення набуває саме фактичне виконання взятих на себе Україною зобов'язань відповідно до міжнародних угод.

Адже в Україні низка факторів, зокрема, політичного, соціального та економічного характеру, унеможливають забезпечення неухильного виконання міжнародних угод у сфері довкілля,

раціонального використання природних ресурсів та забезпечення екологічної безпеки, перетворюючи ратифіковані екологічні угоди на формальність. Сьогодні існує ціла низка причин, через які неможливо налагодити імплементацію екологічних угод, до них належать: відсутність фінансових ресурсів для імплементації конвенцій, низький рівень екологічної свідомості суспільства, повільний темп євроінтеграційних реформ, недостатнє розуміння економічних вигод, законодавчі прогалини, війна на сході, проблеми практики застосування існуючого законодавства та багато іншого [3].

Передусім для реалізації міжнародних угод на національному рівні Україна приймає необхідні нормативно-правові акти, які регулюють питання, охоплені сферою дії даного міжнародно-правового акту. Для кожної угоди Уряд визначає орган державної влади, на який покладаються основні повноваження щодо його імплементації. Наприклад, у зв'язку з ратифікацією Орхуської конвенції до Закону України "Про охорону навколишнього природного середовища" внесено зміни для забезпечення права громадян на участь у прийнятті рішень, що стосуються довкілля, доступу до екологічної інформації, доступу до правосуддя з екологічних питань. Також необхідні права конкретизовано вже у спеціальних нормативно-правових актах, наприклад, у Постанові про інформування громадськості з питань, що стосуються довкілля, Положенні про участь громадськості у прийнятті рішень у сфері охорони довкілля та ін. [3].

На думку В. Л. Качурінера, і в українському, і в європейському законодавстві закріплено основні принципи доступу до екологічної інформації, здійснено ратифікацію основного документу в досліджуваній сфері – Конвенцію ООН про доступ до інформації, участь громадськості в процесі прийняття рішень та доступ до правосуддя з питань, що стосуються довкілля (Орхуська конвенція), здійснюється імплементація положень зазначеної конвенції. Однак, наведений у Законі України "Про охорону навколишнього природного середовища" перелік відомостей, що віднесені до екологічної інформації, є вужчим, ніж в Орхуській конвенції та в Директиві 2003/4/ЄС. Доступ до інформації відбувається, головним чином, відповідно до Закону України "Про доступ до публічної інформації" 2011 р. У системі українського законодавства відсутній окремий нормативно-правовий акт або положення стосовно доступу громадськості до екологічної інформації. В Україні інформаційна складова екологічної політики є надзвичайно слабкою. Для цього держава має сформулювати власну інформаційну, просвітницьку та освітню політику в цих питаннях та закріпити це на законодавчому рівні шляхом прийняття єдиного консолідованого нормативно-правового акту, основною метою якого стане імплементація всіх принципів Орхуської конвенції та Директиви 2003/4/ ЄС [4, с. 51].

Варто зауважити, що Україна неодноразово визнавалася порушницею Конвенції про доступ до інформації, участі громадськості у процесі прийняття рішень та доступу до правосуддя з питань, що стосуються довкілля. Так, Третьою нарадою Сторін Конвенції про доступ до інформації, участь громадськості у процесі прийняття рішень та доступ до правосуддя з питань, що стосуються довкілля прийнято рішення III/6f щодо дотримання Україною своїх зобов'язань по Конвенції, яким повторно констатовано, що Україна порушує вимоги Конвенції, не бере участі в достатній мірі в процесі розгляду питань щодо дотримання нею Конвенції та не приймає міри по виконанню рішення 2-ої Наради Сторін (Рішення II/5b) [5].

Ще в Постанові Верховної Ради України "Про інформування громадськості з питань, що стосуються довкілля" від 4 листопада 2004 р. № 2169-IV на виконання положень Конвенції про доступ до інформації, участі громадськості в процесі прийняття рішень та доступу до правосуддя з питань, що стосуються довкілля рекомендовано Кабінету Міністрів України забезпечити до 1 січня 2005 року розроблення та затвердження положення про мережу загальнодержавної екологічної автоматизованої інформаційно-аналітичної системи забезпечення доступу до екологічної інформації та місцевих екологічних автоматизованих інформаційно-аналітичних систем; з 1 січня 2005 року забезпечити функціонування мережі загальнодержавної екологічної автоматизованої інформаційно-аналітичної системи забезпечення доступу до екологічної інформації [6].

Згодом створення до 2015 року мережі загальнодержавної автоматизованої інформаційно-аналітичної системи забезпечення доступу до екологічної інформації, що включатиме, зокрема, національну систему кадастрів природних ресурсів, реєстри викидів та перенесення забруднюючих речовин, і до 2020 року – системи управління екологічною інформацією, відповідно до стандартів ЄС визначено серед завдань у сфері підвищення рівня суспільної екологічної свідомості, Законом України «Про Основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2020 року» від 21 грудня 2010 р. [7].

В Основних засадах (стратегії) державної екологічної політики України на період до 2030 року, серед очікуваних результатів знову ж – прискорення створення загальнодержавної екологічної автоматизованої інформаційно-аналітичної системи забезпечення доступу до екологічної інформації [2].

Незважаючи на низку недопрацювань є і позитивні зрушення – прийняття законів України “Про оцінку впливу на довкілля” [8] та “Про стратегічну екологічну оцінку” [9]. Зокрема, ці закони спрямовані на регламентацію залучення громадськості до процесів обговорення та прийняття екологічно значимих рішень, наприклад, регламентація проведення громадських обговорень. Проте чітка нормативно-правова регламентація не завжди забезпечує відповідальне виконання норм на практиці. Наприклад, виникають певні труднощі, пов’язані з визначенням місця й часу проведення громадських слухань у процедурі з оцінки впливу на довкілля. Згідно із пунктом 9 Порядку проведення громадських слухань у процесі оцінки впливу на довкілля [10] до подання оголошення про початок громадського обговорення звіту з оцінки впливу на довкілля суб’єкт господарювання може провести консультації з уповноваженим центральним органом або уповноваженим територіальним органом щодо місця та часу проведення громадських слухань із урахуванням можливості забезпечення присутності всіх потенційних учасників. Аналіз ж даних Єдиного реєстру із оцінки впливу на довкілля [11] показує, що, обираючи місце проведення громадських слухань, уповноважені органи та суб’єкти господарювання не завжди враховують інтереси саме громадськості, що має наслідком відсутність чи низьку явку громадськості на таких слуханнях. Так, проведення громадських слухань у обласному центрі за умови, що вплив планованої діяльності є локальним (не виходить за межі одного району чи навіть території сільської ради), а відстань до обласного центру перевищує декілька десятків кілометрів, є малоефективним. Воно також суперечить вимогам національного законодавства про оцінку впливу на довкілля, оскільки не забезпечує належне залучення громадськості, що може зазнати впливу від реалізації планованої діяльності. Також малоефективним є проведення громадських слухань у місцевості, що є значно віддаленою від планованого місця провадження діяльності, що проходить процедуру оцінки впливу на довкілля, де відповідно проживає населення, яке передусім зацікавлене у громадському обговоренні. Наявність чи відсутність транспортного сполучення, тобто можливість потрапити на слухання громадським транспортом, також має братися до уваги [12].

Таким чином, прийняття на національному рівні Україною законодавства, що регулює питання сфери дії міжнародно-правового акту, є недостатнім без адекватного й відповідального забезпечення їх реалізації на практиці. При цьому, не лише формальний підхід з боку уповноважених органів до положень міжнародних угод і відповідного національного законодавства виливається у нехтування практичного застосування. Суттєвою перешкодою для належної імплементації положень конвенції є низький рівень екологічної свідомості суспільства.

Тому важливим є підвищення рівня екологічної свідомості суспільства через привернення й утримування уваги громадськості на певній темі або проблемі, що стосується охорони довкілля та забезпечення активної участі громадськості в природоохоронному русі. Досягти цієї мети можна зокрема і проведенням заходів освітньо-виховного характеру (різного роду лекцій і семінарів, тренінгів, виставок, фестивалів, ярмарок, конкурсів тощо).

Вдалим прикладом освітнього заходу, спрямованого на виховання відповідного світогляду, є Berliner Klima Schulen – конкурс для школярів Берліну, що проводиться за підтримки Берлінського

Сенату з освіти, науки та досліджень, Сенату з питань здоров'я, охорони навколишнього середовища та захисту прав споживачів, Генеральної Асоціації німецького страхування (GDV) та Всесвітнього фонду охорони природи (WWF). Відповідаючи на питання на кшталт “Що ми можемо зробити в повсякденному житті для клімату та енергозбереження?”, “Які технології можуть допомогти нам у майбутньому?” шляхом творчих ідей та заходів, діти усвідомлюють свою роль у питаннях захисту клімату, збереження природи. Die Freie Universität Berlin пропонує програму, розроблену у співпраці з Берлінським енергетичним агентством, що складається з інтерактивних лекцій, семінарів та круглих столів із основних питань енергетики та змін клімату. Програма навчає не тільки школярів, але й учителів із метою подальшого обміну інформацією між фахівцями та колегами. Важливе значення мають екологоорієнтовані заходи. Наприклад, дуже популярним є берлінський ярмарок Internationale Grüne Woche, який із 1926 року презентує продукцію продовольчих товарів та сільського господарства, а також є місцем проведення глобального Форуму харчування та агрокультури (GFFA) та низки конференцій і зустрічей відповідної спрямованості. Акцент робиться на перспективних для захисту екології та збереження природних ресурсів технологіях розвитку промисловості, сільського господарства, містобудування тощо. Інший приклад – екологічний фестиваль із приблизно тією ж концепцією “Die Okofete”, що базується у Лейпцигу [13].

При цьому, лише комплексна й системна робота органів державної влади та органів місцевого самоврядування, органів судової влади, науковців і фахівців у сфері довкілля, засобів масової інформації, суб'єктів господарювання, громадських організацій та окремих громадян допоможе підвищити рівень розуміння суспільством пріоритетів збереження довкілля та переваг збалансованого (сталого) розвитку, а це, у свою чергу, сприятиме виконанню Україною взятих на себе зобов'язань відповідно до міжнародних природоохоронних актів.

Висновки. Отже, невиконання або неналежне виконання Україною взятих на себе зобов'язань відповідно до міжнародних природоохоронних актів негативно впливає не лише на стан навколишнього природного середовища, забезпечення раціонального використання природних ресурсів та забезпечення екологічної безпеки, але й на налагодження добросусідських відносин із державами-учасницями та позитивний імідж нашої держави на міжнародній арені.

Сьогодні в Україні на шляху побудови відповідних партнерських відносин у межах міжнародних договорів трапляється низка перешкод, що зумовлено, зокрема, нехтуванням уповноваженими органами й особами своїми обов'язками, недостатністю інформування громадськості, дефіцитом кадрових, фінансових та матеріальних ресурсів. Тому основними умовами забезпечення ефективності та дієвості міжнародних екогод зокрема є прийняття на національному рівні Україною законодавства, що регулює питання сфери дії міжнародно-правового акту, високий рівень екологічної свідомості суспільства, високий рівень поінформованості органів влади та судових органів з питань, що стосуються конвенцій та відповідальне їх застосування на практиці, належні системи моніторингу й контролю.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Конвенція про доступ до інформації, участь громадськості в процесі прийняття рішень та доступ до правосуддя з питань, що стосуються довкілля (Орхуська конвенція): від 25 червня 1998, ратифікована Законом України від 06.07.1999 № 832–XIV. *Офіційний вісник України*. 2010. № 33. С. 1191.
2. Про Основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2030 року: закон України від 28 лютого 2019 р. № 2697-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2697-19?lang=uk>.
3. Як налагодити ефективність імплементації міжнародних багатосторонніх угод у сфері довкілля в Україні? URL: <https://www.civic-synergy.org.ua/wp-content/uploads/2018/04/YAk-nalagodyty-efektyvnist-implementatsiyi-mizhnarodnyh-bagatostoronnih-ugod-u-sferi-dovkillya-v-Ukrayini.pdf>.
4. Качурінер В. Л. Імплементация Україною норм Європейського Союзу щодо участі та інформування громадян в сфері охорони навколишнього середовища: матер. міжнар. наук.-практич. конф., м. Київ, 22 квітня 2019 року. Київ: ВГО “Українська асоціація міжнародного права”, 2019. С. 48–51.

5. Стан виконання Україною рішення третьої наради сторін Орхуської конвенції. URL: <http://epl.org.ua/human-posts/stan-vykonannya-ukrayinoyu-rishennya-tretoy-narady-storin-orguskoyi-konventsii/>.
6. Про інформування громадськості з питань, що стосуються довкілля: постанова Верховної Ради від 4 листопада 2004 р. № 2169-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2169-15#Text>.
7. Про Основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2020 року: закон України від 21 грудня 2010 р. № 2818-17. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2818-17#Text>.
8. Про оцінку впливу на довкілля: закон України від 23 травня 2017 р. № 2059-19. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/card/2059-19>.
9. Про стратегічну екологічну оцінку: закон України від 20 березня 2018 р. № 2354-19. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_c50#Text.
10. Порядок проведення громадських слухань у процесі оцінки впливу на довкілля: постанова Кабінету Міністрів України від 13 грудня 2017 р. № 989. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/989-2017-%D0%BF#Text>.
11. Єдиний реєстр із оцінки впливу на довкілля. URL: <http://eia.menr.gov.ua/search>.
12. Громадські слухання у процедурі оцінки впливу на довкілля: аналіз практики та рекомендації із вдосконалення. URL: https://www.civic-synergy.org.ua/wp-content/uploads/2018/04/Gromadski-sluhannya-u-protseduri-otsinky-vplyvu-na-dovkillya_analiz-praktyky-ta-rekomendatsiyi-iz-vdoskonalennya.pdf.
13. Токунова А. Про шляхи підвищення екологічної свідомості. URL: <https://blog.liga.net/user/atokunova/article/33083>.

REFERENCES

1. Konventsiiia pro dostup do informatsii, uchast hromadskosti v protsesi pryiniattia rishen ta dostup do pravosuddia z pytan, shcho stosuutsia dovkillia (Orkhuska konventsiiia) [Convention on Access to Information, Public Participation in Decision-Making and Access to Justice in Environmental Matters (Aarhus Convention)]: vid 25.06.1998, ratyfikovana Zakonom Ukrainy vid 06.07.1999 No. 832–XIV. *Ofitsiyni visnyk Ukrainy*. 2010. No. 33. S. 1191 [in Ukrainian].
2. Pro Osnovni zasady (stratehiiu) derzhavnoi ekolohichnoi polityky Ukrainy na period do 2030 roku [About the Basic principles (strategy) of the state ecological policy of Ukraine for the period till 2030]. *Zakon Ukrainy* vid 28 liutoho 2019 r. No. 2697-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2697-19?lang=uk> [in Ukrainian].
3. Yak nalahodyty efektyvnist implementatsii mizhnarodnykh bahatostoronnykh uhod u sferi dovkillia v Ukraini? [How to establish the effectiveness of the implementation of international multilateral agreements in the field of environment in Ukraine?]. URL: <https://www.civic-synergy.org.ua/wp-content/uploads/2018/04/YAk-nalagodyty-efektyvnist-implementatsiyi-mizhnarodnyh-bahatostoronnykh-uhod-u-sferi-dovkillya-v-Ukrayini.pdf> [in Ukrainian].
4. Kachuriner V. L. (2019). Implementatsiia Ukrainoiu norm Yevropeiskoho Soiuzu shchodo uchasti ta informuvannia hromadian v sferi okhorony navkolyshnoho seredovyshcha [Implementation by Ukraine of the norms of the European Union on participation and informing of citizens in the field of environmental protection]: mater. mizhnar. nauk.-praktych. konf., m. Kyiv, 22 kvitnia 2019 roku. Kyiv: VHO “Ukrainska asotsiatsiia mizhnarodnoho prava”. S. 48–51 [in Ukrainian].
5. Stan vykonannia Ukrainoiu rishennia tretoi narady storin Orkhuskoi konventsii [The state of implementation by Ukraine of the decision of the third meeting of the parties to the Aarhus Convention] URL: <http://epl.org.ua/human-posts/stan-vykonannya-ukrayinoyu-rishennya-tretoy-narady-storin-orguskoyi-konventsii/> [in Ukrainian].
6. Pro informuvannia hromadskosti z pytan, shcho stosuutsia dovkillia [On informing the public on matters relating to the environment]: Postanova Verkhovnoi Rady vid 4 lystopada 2004 r. No. 2169-IV [in Ukrainian].
7. Pro Osnovni zasady (stratehiiu) derzhavnoi ekolohichnoi polityky Ukrainy na period do 2020 roku [About the Basic principles (strategy) of the state ecological policy of Ukraine for the period till 2020] : zakon Ukrainy vid 21 hrudnia 2010 r. No. 2818-17. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2818-17#Text> [in Ukrainian].
8. Pro otsinku vplyvu na dovkillia [On environmental impact assessment]: zakon Ukrainy vid 23 travnia 2017 r. No. 2059-19. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/card/2059-19> [in Ukrainian].
9. Pro stratehichnu ekolohichnu otsinku [About strategic ecological assessment]: zakon Ukrainy vid 20 bereznia 2018 r. No. 2354-19. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_c50#Text [in Ukrainian].
10. Poriadok provedennia hromadskykh slukhan u protsesi otsinky vplyvu na dovkillia [Procedure for holding public hearings in the process of environmental impact assessment]: Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 13 hrudnia 2017 r. No. 989. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/989-2017-%D0%BF#Text> [in Ukrainian].
11. Yedyni reiestr iz otsinky vplyvu na dovkillia [Unified register for environmental impact assessment]. URL: <http://eia.menr.gov.ua/search> [in Ukrainian].

12. Hromadski sluhannia u protseduri otsinky vplyvu na dovkillia: analiz praktyky ta rekomendatsii iz vdoskonalennia [Public hearings in the environmental impact assessment procedure: analysis of practice and recommendations for improvement]. URL: https://www.civic-synergy.org.ua/wp-content/uploads/2018/04/Gromadski-sluhannya-u-protseduri-otsinky-vplyvu-na-dovkillia_analiz-praktyky-ta-rekomendatsiyi-iz-vdoskonalennya.pdf [in Ukrainian].

13. Tokunova A. Pro shliakhy pidvyshchennia ekolohichnoi svidomosti [On ways to increase environmental awareness]. URL: <https://blog.liga.net/user/atokunova/article/33083> [in Ukrainian].

Дата надходження: 15.11.2021 р.

Khrystyna Marych

Lviv Polytechnic National University
PhD in Jurisprudence
Associate Professor of Department
Department of Civil Law and Process
of the Educational-Scientific

Institute of Law, Psychology and Innovative Education of

Solomiia Kira

Lviv Polytechnic National University
student of magistracy
Educational-Scientific Institute of Law,
Psychology and Innovative Education

**INTERNATIONAL ENVIRONMENTAL AGREEMENTS:
ENSURING EFFICIENCY AND EFFECTIVENESS
(ON THE EXAMPLE OF THE AARHUS CONVENTION)**

The article examines the state and prospects of ensuring the effectiveness and efficiency of international environmental agreements, in particular the Aarhus Convention.

The Aarhus Convention, ratified by the Law of Ukraine of July 6, 1999, enshrines the right of access to information, the right of public participation in decision-making and the right of access to justice in environmental matters. According to the Constitution of Ukraine, current international agreements, the binding nature of which has been approved by the Verkhovna Rada of Ukraine, are part of the national legislation of Ukraine. After the ratification of the Aarhus Convention in Ukraine were adopted a number of legal acts, which are aimed at ensuring the mechanism of implementation of the provisions to the Convention. In particular, the adoption of the Law of Ukraine “On Environmental Impact Assessment” and the Law of Ukraine “On Strategic Environmental Assessment”, which are aimed at regulating public involvement in the processes of discussion and adoption of environmentally significant decisions are positive achievements in the development of the legal framework for the implementation of the provisions to the Convention.

In addition to the adoption by Ukraine at the national level of legislation governing the scope of international law, the main conditions for ensuring the effectiveness and efficiency of international environmental agreements, including the Aarhus Convention are a high level of environmental awareness, competence of authorities and judicial bodies in matters related to the convention and their responsible application in practice, developed relevant case law, proper monitoring and control systems, effective communication and exchange of environmental information between institutions, creation of a national environmental automated information and analytical system to ensure access to environmental information etc.

At the same time, only the complex and systematic work of public authorities, local governments and the judiciary, scientists and specialists in the field of environment, media, businesses, NGOs and individual citizens will help to increase the public understanding of the priorities of environmental protection and the benefits of sustainable development, and this will contribute to the implementation of Ukraine’s commitments under international environmental instruments, including the Aarhus Convention.

Keywords: international environmental treaties, conventions, Aarhus Convention, ratification, implementation.